

Eläketurvakeskuksen
tietotilinpäätös
2022

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Sisällysluettelo

1.	Yleistä.....	3
2.	Tietosuojaa koskevat säännökset.....	4
3.	Rekisterinpitäjän velvollisuudet.....	5
	3.1 Osoitusvelvollisuus.....	5
	3.2 Tiedottaminen rekisteröidyille henkilötietojen keräämisestä ja käsittelystä	6
	3.3 Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tiedottaminen	6
	3.4 Tietosuoja ja tietoturva prosessien ja tietojärjestelmien suunnittelussa.....	6
	3.5 Henkilötietojen säilyttämisaikojen ja -perusteiden määrittely	7
	3.6 Vaikutustenarviointi.....	7
	3.7 Tietosuojavastaava	7
4.	Rekisteröidyn oikeudet	8
5.	Tietojen suojaaminen Eläketurvakeskuksessa.....	9
	5.1 Salassapitovelvollisuus	9
	5.2 Tietoturva.....	9
	5.3 Henkilötietojen käytönvalvonta	10
	5.4 Käyttövaltuudet	10
	5.5 Tiedonhallinta ja henkilötietojen elinkaari.....	11
	5.6 Henkilöstön tietosuojakoulutus	11
6.	Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksen tehtävissä	12
	6.1 Käsittelyn lainsäädännölliset perusteet.....	12
	6.2 Eläketurvakeskuksen henkilörekisterit	14
	6.3 Rekisterinpitäjäyys työeläkealan yhteisissä rekistereissä	15
	6.4 Käsiteltävät henkilötiedot.....	15
	6.5 Tietojen saaminen	16
	6.6 Palvelut viranomaisille ja lakisääteisiä tehtäviä hoitaville toimijoille	17
	6.7 Palvelut kansalaisille	19
	6.8. Tulorekisterin ja EESSI-liikenteen käyttöönoton vaikutukset tietovirtoihin	19
	6.9 Eläkkeet ulkomailta	20
	6.10 Ulkomaantyon vakuuttaminen	21
	6.12 Muut työeläketurvan toimeenpanon palvelut	21
	6.13 Asiakaspalvelu	22
	6.14 Tilasto-, tutkimus- ja suunnittelutoiminta	22
7.	Tietosuojan kehittäminen.....	24
	7.1 Eläketurvakeskuksen tietosuojan kehittämistarpeet	24
	7.2 Työeläkealan yhteisten tietojärjestelmien kehittämistarpeet.....	25

1.

Yleistä

Tämä tietotilinpäätös antaa kokonaiskuvan Eläketurvakeskuksen henkilötietojen käsittelyn periaatteista ja nykytilasta.

Eläketurvakeskuksen lakisääteisten työeläketurvan tehtävien hoitaminen edellyttää henkilötietojen käsittelyä. Kun Eläketurvakeskus käsittelee henkilötietoja, noudattaa se lakia, huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä toimii muutoinkin niin, ettei rekisteröityjen yksityiselämän suojaa ja muita perusoikeuksia loukata.

Eläketurvakeskus käsittelee toiminnassaan myös muita henkilötietoja kuin lakisääteisen työeläketurvan hoitamiseen liittyviä henkilötietoja. Nämä ovat pääasiassa:

- Eläketurvakeskuksen koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuvien henkilöiden henkilötiedot
- sidosryhmien yhteyshenkilöiden (esimerkiksi yhteistyöryhmien) henkilötiedot
- julkaisujen ja tiedotteiden vastaanottajien yhteystiedot.

Henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikkea tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyvää tietoa.

2.

Tietosuoja koskevat säännökset

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (nk. GDPR) säätelee yksilön, yrityksen tai organisaation tekemää henkilötietojen käsittelyä EU:ssa. Tietosuojalaki (1050/2018) täsmentää ja täydentää tietosuoja-asetusta ja sen kansallista soveltamista.

Eläketurvakeskus on työntekijän eläkelain (TyEL) mukaista laki-sääteistä työeläketurvaa hoitaessaan julkisuuslain (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) 4§:n 2 momentin tarkoittama julkista tehtävää hoitava yhteisö, joka käyttää julkista valtaa.

Julkisen vallan käytön osalta Eläketurvakeskusta koskee julkisuuslaki. Muutoinkin Eläketurvakeskuksessa sovelletaan julkisuuslain säännöksiä, jotka koskevat:

- 1) asiakirjasalaisuutta;
- 2) vaitiolovelvollisuutta;
- 3) tietojen hyväksikäyttökieltoa;
- 4) salassa pidettäviä asiakirjoja koskevia 22–24 §:ää; ja
- 5) rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 4 lukua ja 22–27 §:ää sovelletaan Eläketurvakeskukseen siltä osin kuin se hoitaa julkista hallintotehtävää.

3.

Rekisterinpitäjän velvollisuudet

Henkilötietoja käsitellessään Eläketurvakeskus toimii EU:n tietosuoja-asetuksen tarkoittamana rekisterinpitäjänä, ja sitä koskevat tietosuojalainsäädännön mukaiset rekisterinpitäjälle säädetty velvoitteet.

3.1 Osoitusvelvollisuus

Eläketurvakeskus noudattaa EU:n tietosuoja-asetusta henkilö-tietojen käsittelyssä ja toteuttaa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä. Tietosuoja-asetus myös velvoittaa osoittamaan tämän.

Osoitukseksi lain ja hyvien käytäntöjen noudattamisesta on laadittu kattavat tietosuojalinjaukset ja ohjeistukset. Tietosuojadokumentaatio koostuu muun muassa seuraavista ohjeista ja linjauksista:

- tietosuojapolitiikka
- tietoturvapoliitiikka
- lokipoliitiikka
- henkilötietojen käsittelyn perusteet
- seloste käsittelytoimista

- tietosuojaselosteet
- käyttövaltuushallinnan, henkilörekistereiden käytön ja henkilötietojen käytönvalvonnan sekä tietoturva-poikkeamien hallinnan periaatteet
- tietoturvaohjeet
- ohjeet henkilötietojen käsittelijöille
- osastojen työohjeet
- tietojen luovutusta koskevat ohjeet
- rekisteröidyn tarkastusoikeutta koskevat ohjeet
- järjestelmäkehityksen ja sovellushallinnan ohjeet
- testausohjeet
- asiakirjojen säilytystä ja arkistointia koskevat ohjeet
- ohjeet koskien henkilötietojen käsittelyä Eläketurva-keskuksen suunnittelu, tilasto- ja tutkimustoiminnassa.

3.2 Tiedottaminen rekisteröidyille henkilötietojen keräämisestä ja käsittelystä

Henkilötietojen käsittelystä on julkaistu tietosuojaselosteet Eläketurvakeskuksen etk.fi-sivuilla. Lisäksi sivuilla on tietoa henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröityjen oikeuksista. Jos henkilötietoja kerätään suoraan rekisteröidyltä, informoidaan henkilöä myös tietojen keräämisen yhteydessä.

Eläketurvakeskus laatii vuosittain tietotilinpäätöksen, josta saa kokonaiskuvan sen henkilötietojen käsittelyn nykytilasta.

3.3 Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tiedottaminen

Eläketurvakeskus ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta tietosuojavaltuutetulle ilman aiheutonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan 72 tunnin kuluessa. Myös rekisteröityjä informoidaan, jos loukkauksen arvioidaan aiheuttavan suuren riskin rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille.

Vuonna 2022 tehtiin tietosuojavaltuutetun toimistolle yksi ilmoitus henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta.

3.4 Tietosuoja ja tietoturva prosessien ja tietojärjestelmien suunnittelussa

Tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset otetaan huomioon kaikessa henkilötietojen käsittelyyn liittyvässä suunnittelussa. Keskeisiä vaatimuksia ovat muun muassa:

- tietosuojaperiaatteiden toteutuminen
- rekisteröityjen oikeuksien varmistaminen
- henkilötietojen käsittelystä rekisteröidylle aiheutuvien riskien minimointi
- tietojen luottamuksellisuuden, eheyden, saatavuuden ja kiistämättömyyden varmistaminen eri toimenpiteiden avulla.

3.5 Henkilötietojen säilyttämisaikojen ja -perusteiden määrittely

Henkilötietoja säilytetään työeläketurvan toimeenpanoa ja muita lakisääteisiä tehtäviä varten. Tietojen säilytysaikojen osalta noudatetaan työeläkelakien säännöksiä (TyEL 218 § ja YEL 160 §) ja arkistolakia.

3.6 Vaikutustenarviointi

Rakennettaessa uusia tietojärjestelmiä tai -palveluita, arvioidaan vaikutukset henkilötietojen suojaan. Arvioinnilla halutaan varmistaa, että henkilötietojen käsittely ei aiheuta riskiä rekisteröidyn oikeuksille.

Eläketurvakeskus kuulee tietosuojavaltuutettua, jos vaikutustenarviointi osoittaisi, ettei riskejä ole pystytty laskemaan hyväksyttävälle tasolle.

Vuonna 2022 valmistui vaikutustenarviointi Eläketurvakeskuksen tilasto- ja tutkimustoiminnasta sekä työeläkevakuuttamisen valvonnasta. Lisäksi tehtiin vaikutustenarviointi Eläketurvakeskuksen henkilöstöhallinnon ja työterveyshuollon tietojen arkistoinnista.

Vuonna 2022 tehtiin myös selvitys Suunnitteluosaston tietovarantojen käytöstä operatiivisissa tehtävissä. Tehtävien todettiin olevan Eläketurvakeskuksen lakisääteisiä tehtäviä ja toiminnan tietosuoja-asetuksen mukainen.

3.7 Tietosuojavastaava

Koska Eläketurvakeskuksen keskeiset tehtävät muodostuvat henkilötietojen laajamittaisesta käsittelystä, ja suuressa osassa tehtäviä käytetään julkista valtaa, on Eläketurvakeskus nimittänyt tietosuoja-asetuksen edellyttämän tietosuojavastaavan.

Tietosuojavastaava varmistaa ja valvoo tietosuojan toteutumista Eläketurvakeskuksessa.

Tietosuojavastaava:

- osallistuu tietosuoja- ja tietoturvaohjeiden valmisteluun
- antaa tietosuojaan liittyvää koulutusta
- toimii rekisteröityjen yhteyshenkilönä tietosuoja-asioissa.

4.

Rekisteröidyn oikeudet

Kun kyse on lakisääteisen eläketurvan ja Eläketurvakeskuksen lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, rekisteröidyllä on oikeus:

- tarkastaa omat tietonsa
- vaatia tietojensa korjaamista ja täydentämistä
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, mikäli Eläketurvakeskus ei noudata rekisteröidyn tietojen tarkastus- tai korjauspyyntöä.

Rekisteröityjen yhteydenotot
tietosuojavastaavalle vuonna 2022:

5 kpl

Tarkastusoikeuden
käyttäminen

5 kpl

Rekisteröityjen yleinen
neuvonta tietosuoja-asioissa
ja lisätietopyynnöt

0 kpl

Kieltäytymiset
tietojenannosta

0 kpl

Valitusasiat

5.

Tietojen suojaaminen Eläketurvakeskuksessa

5.1 Salassapitovelvollisuus

Eläketurvakeskuksen käsittelemät henkilötiedot ovat salassa pidettäviä tietoja. Tietoja käsittelevät henkilöt ovat lakisääteisen salassapitovelvollisuuden alaisia ja lisäksi he allekirjoittavat erillisen vaitiolositoumuksen.

Eläketurvakeskuksen ja sen yhteistyökumppanin välille solmitaan salassapitosopimus, jos yhteistyökumppani saa sopimuksensa perusteella tietoonsa luottamuksellisia tietoja tai salassa pidettäviä henkilötietoja.

5.2 Tietoturva

Tietoturvallisuus kattaa järjestelyt, joilla pyritään varmistamaan tiedon saatavuus, eheys ja luottamuksellisuus.

Tietojenkäsittelyn turvaamisperiaatteita ovat ennaltaehkäisy, turvatoimien ajantasainen seuranta ja kehittäminen sekä tietojärjestelmien toiminnan ja käytön valvonta.

Eläketurvakeskuksen tietojärjestelmien koko elinkaaren ajan huomioidaan mahdolliset järjestelmien käyttöön kohdistuvat riskit ja toimitaan niiden ennaltaehkäisemiseksi.

Eläketurvakeskuksen tietoturvallisuuden toteutumista valvotaan pääasiassa teknisillä menetelmin ja auditoinnein.

Vuonna 2022 otettiin käyttöön kehittyneempi palvelunestohyökkäysten suojaus, kartoitettiin ja poistettiin pääkäyttäjätunnuksia eri ympäristöistä, lisättiin vahvaa tunnistautumista eri palveluissa ja lisättiin VPN-yhteyksien suojausta. Uusille sovelluksille tehtiin tietoturva-auditointeja ja riskikartoituksia. Lisäksi käynnistettiin jatkuva sähköpostin kalasteluviestien harjoitussimulaatio Eläketurvakeskuksen henkilöstölle.

5.3 Henkilötietojen käytönvalvonta

Henkilötietojen käytönvalvonnan tavoitteena on turvata tietosuojan toteutuminen. Valvonnalla pyritään varmistamaan Eläketurvakeskuksen henkilörekisteritietojen käyttö vain työtehtäviä varten. Tavoitteena on väärinkäytösten ennaltaehkäisy neuvonnan ja ohjeistuksen avulla. Käytönvalvonnan tavoitteena on lisäksi lujittaa rekisteröityjen ja työeläkejärjestelmän toimijoiden luottamusta Eläketurvakeskuksen hyvään rekisterinpitotapaan.

Henkilötietoja sisältävien rekisteritietojen käyttöä valvotaan päivittäin tietojärjestelmien tuottamien lokitietojen perusteella. Valvonta kattaa Eläketurvakeskuksen, työeläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen muiden asiakkaiden henkilökäyttäjien tekemät rekisterikyselyt. Eläketurvakeskus valvoo erikseen sovittaessa myös työeläkelaitosten rekisterinpitäjänä hallinnoimien rekisteritietojen käyttöä.

Vuonna 2022 pyydettiin lisäselvityksiä 179 rekisterikyselystä. Saatujen selvitysten perusteella varmistuttiin tietojen käyttötarkoituksesta eivätkä selvitykset johtaneet jatkotoimenpiteisiin.

5.4 Käyttövaltuudet

Käyttövaltuuksia myönnetään vain työtehtävien perusteella. Asemaan perustuvia käyttövaltuuksia ei myönnetä.

Työntekijällä on aina yksilöivä käyttäjätunnus, mikäli käyttövaltuudet oikeuttavat henkilötietojen käsittelyyn.

Käyttövaltuustilauksia voivat tehdä vain nimetyt käyttövaltuusvastavat. Käyttövaltuuksien toteuttamiseen vaaditaan aina kirjallinen tilaus.

Kaikkien Eläketurvakeskuksen työntekijöiden käyttövaltuudet tarkastetaan vuosittain. Työntekijän työtehtävän vaihtuessa tarpeettomat käyttövaltuudet poistetaan. Pitkien poissaolojen ajaksi (esimerkiksi perhevapaat) työntekijän käyttövaltuudet keskeytetään.

Vuonna 2022 lisättiin automatisointia pilvipalveluympäristöjen käyttövaltuuksien hallintaan. Lisäksi yhdenmukaistettiin mm. erilaisten työtilojen käyttövaltuuksia ja poistettiin turhia käyttövaltuusryhmiä.

5.5 Tiedonhallinta ja henkilötietojen elinkaari

Tiedonhallinnassa on kyse käytännöistä, joiden avulla tieto löytyy ja on käytettävissä koko tiedon elinkaaren ajan aina tiedon syntymisestä sen hävittämiseen asti.

Eläketurvakeskuksessa ylläpidetään vuosittain tiedonohjaussuunnitelmaa, joka sisältää paperiasiakirjojen ja sähköisessä muodossa olevien asiakirjojen säilytysajat ja -tavat.

Tiedonohjaussuunnitelman avulla ohjataan myös vanhentuneiden asiakirjojen hävittämistä. Tiedonohjaussuunnitelman säilytysajat ovat minimisäilytysaikoja. Asiakirjoja ei hävitetä ennen kuin asia, johon ne liittyvät, on käsitelty loppuun ja asiakirjat ovat tulleet tarpeettomiksi.

5.6 Henkilöstön tietosuojakoulutus

Tietosuoja-asiat ovat osa Eläketurvakeskuksen uusien työntekijöiden sekä perhevapailta palaavien perehdytysprosessia. Lisäksi kaikilta työntekijöiltä edellytetään osallistumista säännöllisesti järjestettäviin tietosuojakoulutuksiin.

Vuonna 2022 koko henkilöstö suoritti uudistetun tietoturva-, tietosuoja- ja toimitilaturvallisuutta koskevan verkkokoulutuksen.

6.

Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksen tehtävissä

Eläketurvakeskus vastaa työeläkejärjestelmän yhteisten tietojärjestelmien sisällöstä ja hoitaa ja kehittää niihin liittyvää ilmoitusliikennettä ja rekisteripalveluita yhdessä työeläkelaitosten ja Arek Oy:n kanssa. Arek Oy on Eläketurvakeskuksen ja työeläkelaitosten yhteinen IT-palveluyhtiö.

Lisäksi Eläketurvakeskus vastaa muun muassa ulkomaantyon vakuuttamisen, ulkomaisen eläkkeen hakemisen ja vakuuttamisen valvonnan palveluista sekä työeläkevakuuttamiseen liittyvästä tilasto-, tutkimus- ja suunnittelutoiminnasta.

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on myös luovuttaa keskitetysti työeläkejärjestelmän tietoja niille viranomaisille ja sosiaaliturvaa hoitaville tahoille, joilla on laissa säädetty oikeus näiden tietojen saamiseen.

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on edistää työeläkelaitosten yhteistyötä muiden laitosten ja viranomaisten välillä. Lisäksi Eläketurvakeskus osallistuu suomalaisen työeläkejärjestelmän ja ulkomaisten laitosten välisen sähköisen tietojenvaihdon kehittämiseen.

6.1 Käsittelyn lainsäädännölliset perusteet

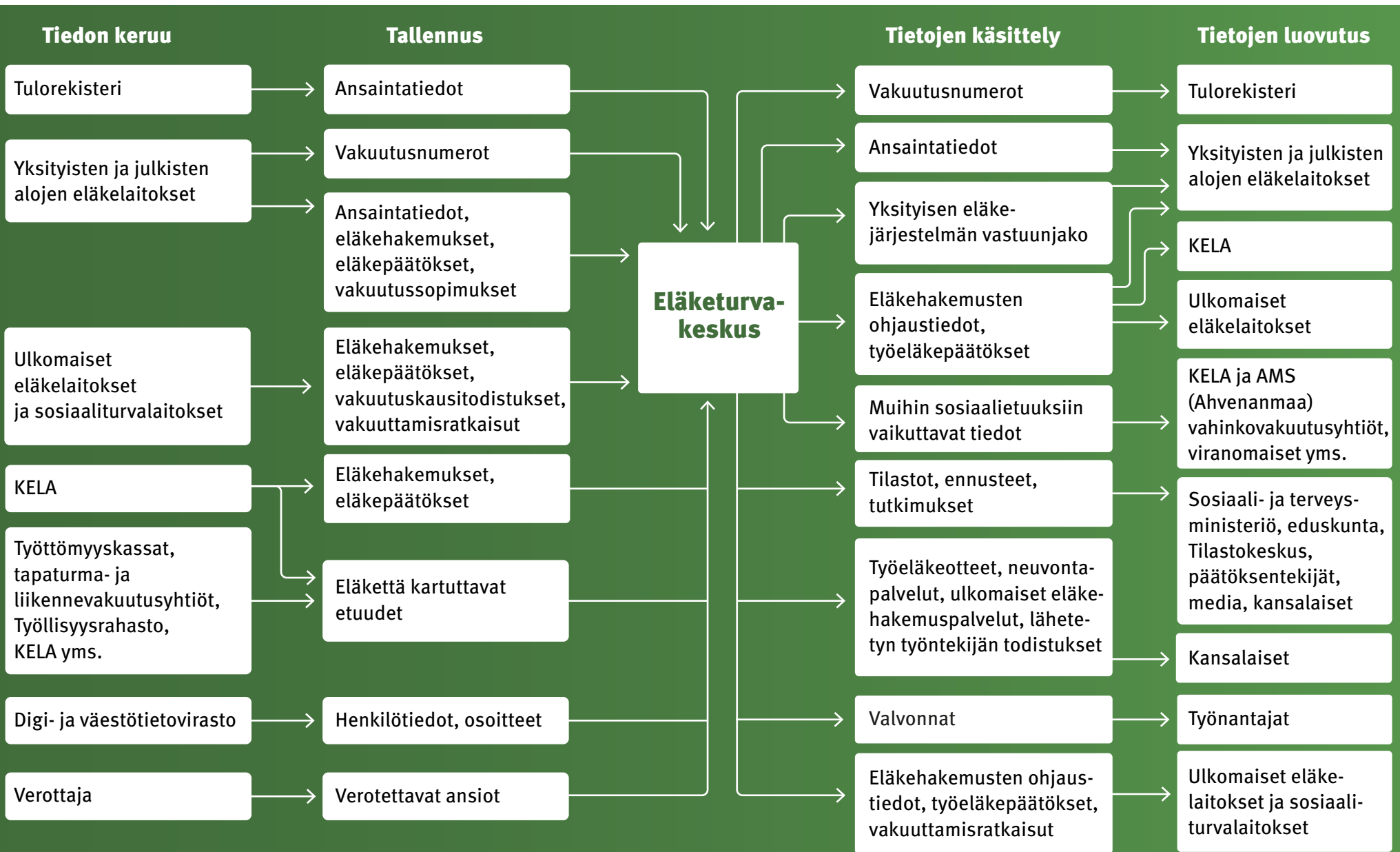
Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksessa perustuu ensisijaisesti lakiin Eläketurvakeskuksesta (ETKL 2 §), jonka mukaan Eläketurvakeskuksen tulee huolehtia laissa sille määrättyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavista rekistereistä ja työeläkelaitosten tarvitsemien tietojen saatavuudesta.

Lisäksi laissa Eläketurvakeskuksesta ja työeläkelaeissa on säädetty Eläketurvakeskuksen muista tehtävistä tarkemmin.

Osa Eläketurvakeskuksen lakisääteisistä tehtävistä on EU:n sosiaaliturva-asetuksen, sen täytäntöönpanosta annetun asetuksen ja Suomen tekemien sosiaaliturvasopimusten mukaisia yhteyslaitostehtäviä.

Eläketurvakeskuksen omien työntekijöiden henkilötietojen käsittely perustuu ensisijaisesti työsopimuslakiin.

ETK:n tehtävät tietologistiikassa

6.2 Eläketurvakeskuksen henkilökisterit

Eläketurvakeskus on usean henkilökisterin rekisterinpitäjä. Rekisterit on perustettu työeläkeasioiden toimeenpanon ja Eläketurvakeskuksen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

Lisäksi Eläketurvakeskus ylläpitää useita rekistereitä työnantajavelvoitteiden täyttämistä varten.

Rekisteri	Käyttötarkoitus
Ansaintarekisteri	Työeläkelakien mukainen tietojenanto vakuutetuille henkilöille heidän eläkeoikeudestaan ja tulevan eläkkeen määrästä sekä eläkeasioiden hoito, vakuuttamisen valvonta, ulkomaan työn vakuuttaminen, neuvontatyö ja lainsoveltamisasiat
Asiakaspalvelun rekisterit	Asiointiajan varaaminen ja asiakaspalvelutehtävät ulkomaantyön vakuuttamisessa, ulkomaisen eläkkeenhakemisessa, vakuuttamisen valvonnassa ja eläkeneuvonnassa
Asianhallinta- ja asiakirjahallintarekisterit	Lakisääteisen eläketurvan hoitaminen, vakuuttamisen valvonta, ulkomaan työn vakuuttaminen, lainsoveltamisen neuvonta ja tietojenanto
EESSI Sanomarekisteri	EESSI-liikenteessä hoidettavien työeläkeasioiden toimeenpano ja työeläkevakuutettujen ja viranomaisten asiakaspalvelu
Eläkehakemus- ja eläkepäätösrekisterit	Eläkkeenhakemista ja eläkepäätöstietoja koskevat tiedot lakisääteisen eläketurvan hoitamiseen, työeläkevakuutettujen asiakaspalvelu ja tietojen luovutus viranomaisille ja muille tietojensaantiin oikeutetuille tahoille etuuskäsittelyyn
EU-eläkejärjestelmä	EU-, ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaihin lähetettävien eläkehakemusten käsittely, eläkkeensaajia koskevaan tietojenvaihtoon maiden välillä ja maksamattomien vakuutusmaksujen perintään liittyvät tehtävät
Henkilökisteri	Rekisteröityjen perustiedot ja lakisääteisen eläketurvan hoitaminen
Kustannustenjakorekisteri	EU-virkamiesten eläkeoikeuksien siirtomäärän laskenta, työeläkkeiden kustannustenjaon laskenta ja työeläkelaitosten kustannustenjakoa varten toimittamien tietojen tarkastaminen. Lisäksi Eläketurvakeskuksen antamat päätökset EU-virkamiesten siirtomääristä ja kustannustenjaosta
Työnantajan TyEL-vakuuttamisvelvollisuuden valvonta	Työnantajan vakuuttamisvelvollisuuden valvonta ja valvonnassa havaittujen vakuuttamisen laiminlyöntien korjaaminen
Työnantaja- ja vakuutusrekisteri	Työnantajan vakuuttamisvelvollisuuden valvonta, työsuhdeselvittelyt sekä vakuutuksen olemassaolon selvittely ja neuvonta
Ulkomaantyön vakuuttamisen käsittelyjärjestelmä	EU/ETA-maihin, Sveitsiin tai sosiaaliturvasopimusmaahan lähtevän työntekijän sosiaaliturvan määrytyksistä koskevat ratkaisut. Lähetetyn työntekijän todistuslomakkeen tuottaminen
UM-henkilötietorekisteri	Eläkehakemusten käsittely ja toiseen maahan maksettavien työeläkkeiden liikamaksujen estäminen
Vakuutuskaudet ja vakuutuskausitodistusarkisto	EU-eläkkeen laskenta, toisen EU-maan odotusajan laskenta tai vakuutushistorian täydentäminen, ja eri maiden viranomaisten välinen tietojen vaihto
Yrittäjän YEL-vakuuttamisvelvollisuuden valvonta	Yrittäjien vakuuttamisvelvollisuuden ja vapautusten valvonta

6.3 Rekisterinpitäjäyys työeläkealan yhteisissä rekistereissä

Vuosina 2021–2022 Eläketurvakeskuksessa tehtiin yhteistyössä työeläkelaitosten ja ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa selvitys työeläkealan yhteisesti käyttämien rekisterien rekisterinpitäjyydestä.

Selvityksen lopputuloksena todettiin, että henkilötietojen käyttöä ohjaavat Eläketurvakeskuksen ja muiden työeläkealoimijoiden lakisääteiset tehtävät. Työeläkealoimijoiden rekisterinpitäjäyys ja rekisterinpitäjäyteen liittyvät velvoitteet määräytyvät näiden lakisääteisten tehtävien perusteella. Kukin työeläkealoimija vastaa rekisterinpitäjänä henkilötietojen käsittelyn oikeellisuudesta ja rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta siltä osin kuin käsittelyn tarkoitukset ja keinot on määritelty lainsäädännössä.

Työeläkealan yhteisissä rekistereissä olevien henkilötietojen osalta työeläkealoimijat ovat ilmoittamiensa tai rekisteröimiensä henkilötietojen osalta itsenäisiä rekisterinpitäjiä. Työeläkealoimijat ovat itsenäisiä rekisterinpitäjiä myös niiden henkilötietojen osalta, joita ne tarvitsevat ja käsittelevät omissa lakisääteisissä tehtävissään.

6.4 Käsiteltävät henkilötiedot

Eläketurvakeskus käsittelee EU:n tietosuojasetuksen ja muun erityislainsäädännön tarkoittamia arkaluonteisia tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Käsiteltävät arkaluonteiset tiedot koskevat pääasiassa henkilöiden terveydentilaa, ja niitä tarvitaan työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutusratkaisuissa.

Eläketurvakeskus käsittelee tehtävissään seuraavia henkilötietoja:

Henkilötietoryhmä	Sisältää muun muassa tiedot
Perustiedot	Nimi, henkilötunnus, osoite- ja muut yhteystiedot, kansalaisuus, äidinkieli
Perhesuhdetiedot	Lasten/huollettavien ja vanhempien tiedot
Maksuliikennetiedot	Tilinumero ja pankkien yhteystiedot
Työskentely- ja ansaintatiedot	Työskentelyä ja ammatinharjoittamista koskevat tiedot, työeläkettä kerryttävät palkattomat ajat ja sekä apurahansaaajien tiedot
Työeläketiedot	Työeläkettä koskevat hakemus- ja päätöstiedot
Muut korvaustiedot	Kelan eläkkeisiin ja muihin etuuksiin liittyvät tiedot sekä liikenne- ja tapaturmakorvauksia koskevat tiedot
Ulkomaiset vakuutus- ja työskentelytiedot	Ulkomaiset perustiedot (nimi, osoite, vakuutusnumero jne.), lähetetyn työntekijän todistusasiat sekä ulkomaiset eläkehakemus- ja päätöstiedot
Verotiedot	Verohallinnolta saadut vero- ja työnantajatiedot
Yritystiedot	Kaupparekisteristä saatavat yritystä koskevat tiedot sekä maksuhäiriötiedot
Asioiden käsittelyä koskevat tiedot ja asiakirjat	Asian käsittelyn tilaa koskevat tiedot ja asiaan liittyvät asiakirjat
Suojaustiedot	Turvakielto ja mahdolliset tietojenantokiellot
Lokitiedot	Henkilötietojen käsittelyssä syntyvät tiedot: käsittelijä, käsittelyn kohde, ajankohta ja toimenpiteet
Tietojen antoa koskevat tiedot	Tiedot organisaatioista, joille Eläketurvakeskus on luovuttanut rekisteröityjä koskevia ansainta- ja eläketietoja

6.5 Tietojen saaminen

Eläketurvakeskuksella on lakisääteinen oikeus saada tehtäviensä hoitoa varten henkilötietoja:

- työnantajalta tai muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta
- lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta
- viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan
- lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulta ammattihenkilöltä tai terveydenhuollon toimintayksiköltä silloin, kun henkilö hakee eläkettä.

Tietoja saadaan muun muassa näistä tietolähteistä:

- Digi- ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus)
- työeläkelaitokset
- EU- ja ETA-maiden sekä Sveitsin eläkelaitokset
- sosiaaliturvasopimusmaat
- Kansaneläkelaitos (Kela)
- Verohallinto/tulorekisteri
- Opetushallitus/KOSKI-tietovaranto
- rekisteröidyt.

Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksen rekistereissä edellyttää, että henkilön perustiedot on ensin rekisteröity. Eläketurvakeskus saa henkilöiden perustiedot Digi- ja väestötietovirastolta. Vuosittain henkilörekisteriin lisätään uusi ikäluokka, jolle voi tulla työeläkettä kerryttäviä ansioita seuraavalle vuodelle. Vuonna 2022 rekisteriin lisättiin vuonna 2006 syntyneet henkilöt.

Työeläkejärjestelmän yhteiset tietojärjestelmäpalvelut toteuttaa Arek Oy. Ansiotiedot Arekin ylläpitämään ansaintajärjestelmään on vuodesta 2019 alkaen saatu kansallisen tulorekisterin kautta. Yrittäjien ja maatalousyrittäjien työtulot saadaan edelleen työeläkelaitoksista.

Erilaisten palkattomien etuuksien ilmoittajatahoja on useita. Kela ilmoittaa Eläketurvakeskukselle sairauspäivärahatietoja, vanhempainetuuksia, kotihoidontukitietoja, työttömyysetuuksia ja ulkomaisia tutkintotietoja. Lisäksi Kela välittää erilaisia etuus- ja vakuuttamistietoja työeläkejärjestelmän käyttöön. Tietoja välitetään kansaneläkkeistä, perhe-eläkkeistä, takuueläkkeistä, sairaus- ja osasairauspäivärahasta, kuntoutuksesta, kuntoutusrahasta, työttömyysturvasta ja opintotuesta.

Työttömyyskassat ilmoittavat Eläketurvakeskukselle ansioon suhteutettuja työttömyyspäiväraha- ja vuorottelukorvaustietoja. Tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöt ilmoittavat erilaisia ansioon suhteutettuja tapaturmaetuksia ja päivärahoja. Työllisyysrahasto ilmoittaa aikuiskoulutustukitietoja ja työeläkelaitokset erilaisia työeläkelakien mukaisia kuntoutusetuuksia. Eläkettä kartuttavat kotimaiset tutkintotiedot on vuodesta 2019 alkaen saatu Opetushallituksen alaisesta KOSKI-tietovarannosta.

6.6 Palvelut viranomaisille ja lakisääteisiä tehtäviä hoitaville toimijoille

Eläketurvakeskus luovuttaa henkilötietoja vain lainsäädäntöön perustuvien tiedonsaantioikeuksien sekä tietojen luovutusvelvoitteiden ja -oikeuksien mukaisesti.

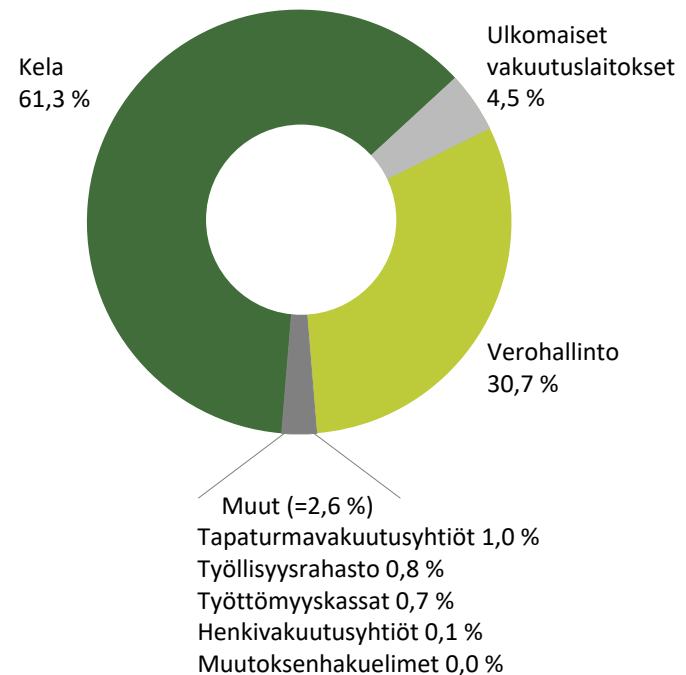
Suurimmat tietojen käyttäjät ovat työeläkelaitokset. Sen lisäksi Eläketurvakeskus luovuttaa tietoja eri viranomaistahoille. Eniten tietojen vaihtoa on Kelan, ulkomaisten vakuutuslaitosten ja Verohallinnon kanssa.

6.6.1 Tietojen luovutus

Tietoja luovutetaan teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden välityksellä viranomaisille ja lakisääteistä sosiaaliturvaa hoitaville toimijoille. Palveluilla voidaan rajata luovutettavaa tietosisältöä vastaanottajakohtaisesti. Tietojen saamisen laajuus riippuu toimijan oikeudesta kyseisiin tietoihin.

Vanhuuseläkeikää lähestyvien hakemuspalvelusovellus tuottaa Kelalle aineiston 65-vuotiaista henkilöistä, joilla on ansaintarekisterissä eläkkeeseen oikeuttavaa työeläkelakien mukaista työskentelyä.

Tietojentantopalvelut viranomaisille 2022

Viranomaisille ja muille sosiaaliturvaa tai vakuutuksia hoitaville tahoille tarjotut rekisteripalvelut vuonna 2022:

Toimija	Luovutetut tiedot	Määrä	Toimija	Luovutetut tiedot	Määrä
Kela	Työeläkehakemus- ja päätöstietoihin sekä valitukseen liittyvät kyselyt	895 300	Haastemiehet	Viranomaisote (viimeisen työnantajan nimi- ja osoitetiedot)	1 000
	Vanhuuseläkeikää lähestyvien hakemuspalvelu	72 200	Henkivakuutusyhtiöt	Työsuhdeote (ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymätietoja)	9 900
	Työeläkearvot työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeestä	201 400		Eläkehakemus- ja päätöstiedot	5 900
	Yrittäjien ja maatalousyrittäjien työtulotiedot	3 723 000	Työllisyysrahasto	Työsuhdeote (ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymätietoja)	62 600
	Työeläkeotteet (työnantaja- ja ansio-tietoja sekä työskentelyaikoja)	65 000	Liikenne- ja tapaturma-vakuutusyhtiöt	Työsuhdeote (ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymätietoja)	63 400
	Ulkomaisiin vakuuttamis- ja eläkeasioihin liittyvät palvelut	37 300		Yrittäjien työtulotiedot	93 800
	Käsittelevän eläkelaitoksen päättely	90 000	Työntekijäin ryhmähenki-vakuutuspooli	Ilmoitus kuolintiedoista	2 800
		Työsuhdeote (ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymätietoja)		1 500	
Verohallinto	Työkyvyttömyyseläketiedot	137 800	Työeläkeasioiden muutoksenhaku-lautakunta	Työsuhdeote (ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymätietoja)	3 700
	Harmaan talouden torjuntaa varten annettavat työnantajaa ja vakuutuksia koskevat tiedot	1 844 300		Eläkepääätös- ja asianhallinnan tietojen kyselyt	5 700
	Työnantajan vakuutustiedot Palkka.fi-palvelulle	566 000		Kelan etuustietoja	6 800
Ulkomaiset vakuutuslaitokset	Henkilötietojen vaihto	371 000	Ålands arbetsmarknads- och studieservice-myndighet (AMS)	Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymätietoja	700
Työttömyyskassat	Työeläkeote (työnantaja- ja ansiotietoja sekä työskentelyaikoja)	60 400			

Muita toimijoita, joilla on lakisääteinen oikeus tietojen saantiin tehtäviensä hoitamiseksi ovat muun muassa: vakuutusosasto, aluehallintoviranomaiset, terveydenhuollon viranomaiset, tapaturmavakuutuskeskus, työ- ja elinkeinotoimistot, Valvira, velkaneuvojat, oikeusaputoimistot/edunvalvonta, poliisi, rajavartiolaitos ja tulli.

Tiedot luovutetaan yleensä teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Jos tietopyyntöjen määrä on vähäinen ja epäsäännöllinen, tietoja voidaan luovuttaa myös suojatulla sähköpostilla.

6.7 Palvelut kansalaisille

Kansalaisen ohjaus työeläkealan palveluihin on toteutettu usean eri kanavan kautta.

Kanava	Määrä
Verohallitus / OmaVero	2 100 kpl
Kela	15 000 kpl
Työeläke.fi	607 800 kpl
Suomi.fi	80 900 kpl

Ohjauspalvelulla haetaan henkilön oma neuvova eläkelaitos.

Vuonna 2022 valitulle pilottiryhmälle tarjottiin OmaVero-palvelussa viesti, jonka sisältämällä linkillä pääsi siirtymään työeläkevakuuttajan sähköiseen verkkopalveluun tarkistamaan oman työeläkeotteensa. Yli puolet viestin lukeneista siirtyi OmaVerosta työeläkealan verkkopalveluihin.

6.8. Tulorekisterin ja EESSI-liikenteen käyttöönoton vaikutukset tietovirtoihin

6.8.1 Tulorekisteri

Työnantajat ilmoittavat ansaintatiedot ainoastaan tulorekisteriin. Työeläkeala hakee tiedot tulorekisteristä yhteiseen ansaintajärjestelmään. Ansaintajärjestelmän tietoja käytetään työeläketurvan toimeenpanon tehtävissä.

Etuuden maksajat ilmoittavat tiedot maksamistaan eläke- ja etuus-tiedoista tulorekisteriin. Tulorekisterin tietosisältö ei kuitenkaan kata työeläkealan tietotarpeita, joten esimerkiksi tiedot eläkettä kartuttavilta palkattomilta ajoilta ilmoitetaan vuosi-ilmoitusmenettelyllä myös Eläketurvakeskukselle.

Palkka- ja etuustietoilmoituksia Eläketurvakeskus käyttää:

- TyEL- ja YEL-vakuuttamisen valvonnassa
- Henkilön sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön ratkaisemisessa
- Työeläkkeisiin ja työeläkevakuuttamiseen liittyvissä päätöksissä, lausunnoissa ja juridisessa konsultaatiossa
- Palkattomien aikojen selvittelyssä

Tavoitteena on, että mahdollisimman moni viranomainen saisi jatkossa tarvitsemansa eläke- ja ansiotiedot tulorekisteristä. Eläketurvakeskus luovuttaa jatkossakin työeläkealan ansio- ja etuustietoja sellaisille viranomaisille, jotka tarvitsevat omien tehtäviensä hoitamiseksi tulorekisterin tietosisältöä laajemmat tiedot, jotka ovat saatavissa vain Eläketurvakeskukselta.

6.8.2 EESSI-liikenne

EU-laajuisessa sosiaaliturvatietojen sähköisessä vaihtojärjestelmässä (EESSI= Electronic Exchange of Social Security Information) vaihdetaan tietoa EU/ETA-maiden ja Sveitsin välillä. Suomen työeläkealan tiedonvaihto koskee eläkesektoria, rajat ylittävää perintää, lainvalintaa sekä sektoreiden yhteiskäytössä olevaa horisontaalista tiedonvaihtoa.

Vuoden 2022 aikana EESSI-liikenteessä toimivien maiden osuus on kasvanut entisestään. EESSI:n siirtymävaihe jatkuu kuitenkin tämänhetkisen tiedon mukaan kesäkuuhun 2024. Eläketurvakeskus vaihtaa paperilla tietoja niiden maiden kanssa, jotka eivät ole vielä EESSI-liikenteessä, tai joiden laitoksissa esiintyy pitkä käyttökato tai häiriötilanne eikä tietoa voi sen takia siirtää sähköisesti.

EESSI-liikenteen käyttökatkot, häiriötilanteet, kehitysversioiden eriaikaiset käyttöönotot sekä jäsenmaiden eri toimintatavat ovat aiheuttaneet haastavia jälkikäteisiä selvityksiä tai tietoturvapoikkeamia EESSI-toimijoille Suomessa ja muissa maissa. Ongelmatilanteet ovat kuitenkin vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna.

Käyttökokemuksen edelleen karttuessa myös kansallisia EESSI-liikenteeseen liittyviä toimintatapoja on tarkennettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Eläketurvakeskus on vuoden 2022 aikana parantanut EESSI-tietoturvapoikkeamiin liittyvää liiketoimintaprosessia yhdessä Suomen työeläkealan sidosryhmien kanssa.

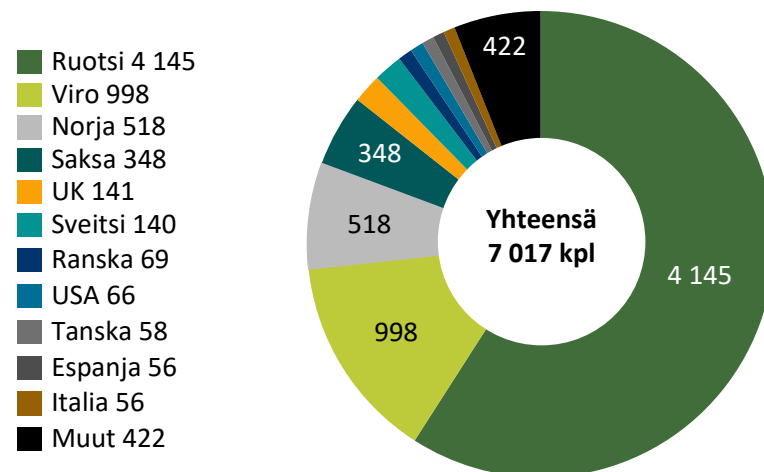
6.9 Eläkkeet ulkomailta

Eläketurvakeskus toimii yhdyslaitoksena, kun Suomessa asuva hakee eläkettä EU/ETA-maasta, Sveitsistä tai sosiaaliturvasopimusmaasta.

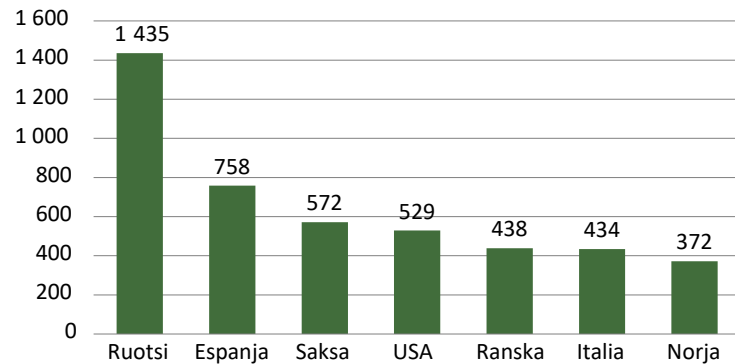
Ulkomaiden eläkkeitä koskevat hakemukset saadaan joko suoraan eläkkeenhakijalta, suomalaiselta työeläkelaitokselta tai Kelasta. Eläketurvakeskus kokoaa tarvittavat tiedot yhteen, ja toisen maan eläkettä koskeva hakemus välitetään kyseessä olevan maan eläkeviranomaiselle.

Ulkomainen eläkeviranomainen lähettää eläkepäättöksensä suoraan eläkkeenhakijalle ja myös Eläketurvakeskukseen. Eläketurvakeskus rekisteröi eläkepäättötiedot ja välittää päätökset edelleen työeläkelaitoksiin ja Kelaan.

Jaetut eläkehakemukset maittain vuonna 2022 – volyymeiltään 10 suurinta (TOP 10)

Annetut A1-todistukset maittain – vuoden 2022 suurimmat volyymit

6.10 Ulkomaantyön vakuuttaminen

Suomen kansalaisuus, suomalainen työnantaja tai verojen maksaminen Suomeen eivät automaattisesti tarkoita Suomen sosiaaliturvaan kuulumista ulkomaantyön aikana.

Ulkomailla työskentelevä kuuluu pääsääntöisesti työskentelyvaltionsa sosiaaliturvan piiriin. Tällöin kaikki kyseisessä maassa vaadittavat sosiaaliturvamaksut maksetaan työskentelymaahan, josta on oikeus saada kyseisen maan lakien mukaiset sosiaaliturvaetuudet.

Eläketurvakeskuksen ulkomaantyön vakuuttamistoiminnossa käsitellään vuosittain noin 17 000 hakemusta, joiden perusteella Eläketurvakeskus antaa A1-todistuksen Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta. Hakemuksen Eläketurvakeskukselle voi toimittaa työntekijä, työnantaja tai yrittäjä.

Eläketurvakeskus lähettää A1-todistuksen työntekijälle, työnantajalle ja ulkomaan laitokselle. Lisäksi tieto ratkaisusta lähetetään Kelalle ja työeläkelaitokselle. Suurin osa todistuksista annetaan usean maan työskentelyä varten.

6.11 Työnantaja- ja yrittäjävalvonta

Eläketurvakeskus valvoo työntekijän eläkelain ja yrittäjän eläkelain mukaista työeläkevakuuttamista. Valvonnan tavoitteena on turvata sekä työntekijöille että yrittäjille heille lain mukaan kuuluva eläketurva.

Työnantajien ja yrittäjien asettaminen vakuuttamiseen liittyvien velvoitteiden suhteen yhdenvertaiseen asemaan edistää yritysten välistä tasa-vertaista kilpailua ja ehkäisee harmaata taloutta.

Vakuuttamisen valvonta myös tukee eläkelaitosten vakuutusten hoitoa ja vakuutusmaksujen perintää ja siten osaltaan turvaa työeläkejärjestelmän rahoituspohjaa.

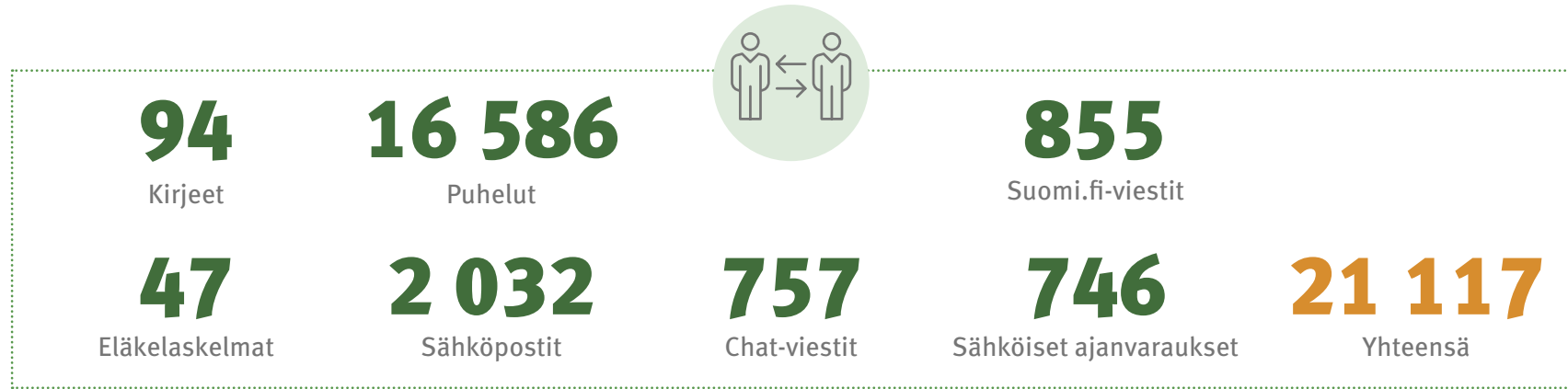
Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta on lakisääteinen tehtävä, jonka hoitamista varten Eläketurvakeskuksella on laaja tietojensaantioikeus. Vuosittain vertaillaan verohallinnolle sekä tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja ja työeläkejärjestelmälle ilmoitettuihin palkka-/ansiotietoihin noin 5 000 työnantajasta ja noin 230 000 yrittäjästä. Valvonnan lopputuloksena Eläketurvakeskus korjauttaa noin 4 000 työntekijän puutteellisen eläketurvan ja 1 000 yrittäjän eläkevakuuttamisen.

6.12 Muut työeläketurvan toimeenpanon palvelut

Eläketurvakeskus käsittelee työeläkehakemukset, joissa hakijalla tai edunjäntäjällä ei ole työeläkelakien alaista työskentelyä. Näissä tapauksissa hakemuksiin annetaan hylkäävä päätös. Mikäli eläkehakemuksen käsittelyssä käy ilmi, että hakijalla on työeläkekertymää, ohjataan hakemus vakuuttaneen työeläkelaitoksen ratkaistavaksi.

Tehtäviin kuuluu myös ratkaista, tuleeko työ vakuuttaa työntekijän eläkelain, yrittäjän eläkelain vai maatalousyrittäjän eläkelain mukaan. Ratkaisusta annetaan asianosaisen pyynnöstä valituskelpoinen päätös.

Eläketurvakeskuksen asiakaspalveluun tulleiden yhteydenottojen lukumäärät vuonna 2022

Lisäksi Eläketurvakeskus toimi yhdyslaitoksena, kun kyse on EY-virkamiesten eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä.

6.13 Asiakaspalvelu

Eläketurvakeskuksen yhteisen asiakaspalvelussa neuvotaan ulkomaantyön vakuuttamisen, ulkomaisen eläkkeen hakemisen, vakuuttamisen sekä yleisen työeläkeneuvonnan palveluissa. Suomen työeläkettä koskevissa asioissa neuvontaa hoitavat ensisijaisesti työeläkelaitokset.

6.14 Tilasto-, tutkimus- ja suunnittelutoiminta

Eläketurvakeskus tuottaa vuosittain lukuisan määrän tilastoja, jotka ovat julkisia. Se tuottaa tilastoja myös kansainvälisille organisaatioille, kuten EU:lle, OECD:lle ja pohjoismaisille tilastoryhmille. Tilastot perustuvat työeläkejärjestelmän keskusrekistereihin ja rekisteritietoihin, jotka Eläketurvakeskus saa työeläkelaitoksilta, Kelalta, Digi- ja väestötietovirastolta, Tilastokeskukselta, Finanssi- valvonnalta ja Tapaturmavakuutuskeskukselta.

Tilastot julkaistaan summatasoina. Tilastotietokannassa tiedot julkaistaan noudattaen tietojen suojausohjeita, jotta yksittäiset henkilöt eivät ole tunnistettavissa.

Vuonna 2022 Eläketurvakeskus julkaisi neljä Suomen virallisen tilaston sarjaan kuuluvaa tilastoa ja yhdeksän muuta tilastoa, jotka perustuvat henkilötietoihin.

Henkilötason tietoja luovutetaan vuosittain Tilastokeskukselle ja Kevalle niiden lakisääteisiä tehtäviä varten. Kelan ja Eläketurvakeskuksen kesken vaihdetaan lakisääteisissä tehtävissä tarvittavia henkilötason tietoja. Tietojen pohjalta tuotetaan muun muassa Tilasto Suomen eläkkeensaajista.

Eläketurvakeskus tuottaa myös erilaisia ennusteita eläkkeensaajien määrästä, eläkemenoista, eläkevastuista ja -maksuista sekä toimittaa erilaisia laskelmia ministeriöille, työryhmille ja etujärjestöille eläkejärjestelmän kehittämisen ja lainsäädännön valmistelun tueksi.

Tutkimusluvut ja tietojen luovutukset v. 2022

Lisäksi Eläketurvakeskus tekee laskelmia ns. ELSI-mikrosimulointimallilla, jonka lähtötilanne perustuu pseudonymisoituihin henkilötietoihin. Pseudonymisoituja henkilötietoja ei voida enää yhdistää tiettyyn henkilöön ilman lisätietoja. Kaikki laskelmat ja aineistot tuotetaan siten, että henkilöt eivät ole tunnistettavissa eli henkilötiedot anonymisoidaan.

Eläketurvakeskuksella on lakisääteinen tehtävä tehdä toimialaansa liittyvää tutkimusta. Vuonna 2022 julkaistiin kuusi tutkimusta Eläketurvakeskuksen julkaisusarjassa ja 21 tieteellisissä lehdissä tai kirjoissa. Tutkimusta tehdään sekä Eläketurvakeskuksessa että ulkopuolisten kumppaneiden kanssa yhteistyötutkimuksina. Kumppaneita ovat esimerkiksi Kela, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), eläkelaitokset, taloustutkimuslaitokset ja yliopistot. Tutkimustoiminnassa käytetään muun muassa Eläketurvakeskuksen rekisteriaineistoja kattavasti. Lisäksi tutkimustoiminnassa toteutetaan kyselytutkimuksia ja hankintaan tutkimusaineistoa mm. Tilastokeskukselta ja Eurostatilta.

Aineistoja luovutetaan tieteellisiin tutkimuksiin lainsäädännön mukaisesti. Tietojen luovutus vaatii aina tutkimusluvan. Tutkimusluvan saaminen edellyttää kirjallista hakemusta, tutkimussuunnitelmaa ja salassapitositoumuksia aineiston käyttäjiltä. Eläketurvakeskuksen rekisteritietoja luovutetaan 1.4.2020 alkaen myös niin sanotun toisio-lain (laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä) säännösten mukaisesti Sosiaali- ja terveystietojen tietolupaviranomaiselle eli Findatalle.

7.

Tietosuojan kehittäminen

7.1 Eläketurvakeskuksen tietosuojan kehittämistarpeet

Tietojärjestelmien lokitusta ja henkilötietojen käytönvalvontaa täydennetään vielä muutamassa järjestelmässä siten, että henkilötietojen käsittelyn lokitus on kaikissa järjestelmissä ja valmissovelluksissa yhtenäistä ja valvonta tehokasta.

Vuonna 2022 on käynnistetty tiedonhallinnan kehitysprojekti. Projektin tavoitteena on täydentää ja jatkaa vuonna 2019 aloitettua työtä tiedonhallintalain toimeenpanosta. Yhtenä projektin keskeisenä kohteena on nykyisen tiedonohjaussuunnitelman uusinta, jotta saadaan paremmin kuvailtua prosessien käsittelyvaiheet sekä mitä asiakirjallista tietoa syntyy missäkin vaiheessa. Uudistettu tiedonohjaussuunnitelma mahdollistaa myös tulevaisuudessa tiedonohjauksen toteuttamisen Eläketurvakeskuksen asiakirjallista tietoa sisältäviin järjestelmiin. Asianhallinnan ja asiakirjahallinnan metatietoja tarkennetaan ja täydennetään ja toimintatapoja kirjaamiskäytännöissä yhtenäistetään. Tietojen elinkaaren hallintaa

parannetaan määrittelemällä ja ohjeistamalla asioiden ja asiakirjojen säilytysaikoja, sekä suunnittelemalla tiedonohjaussuunnitelman mukaisten säilytysaikojen toteutumista Eläketurvakeskuksen eri tietovarastoihin.

Vuosien 2023–2024 aikana pidetään räätälöidyt osastokohtaiset tietosuojaja- ja tietoturvakoulutukset. Koulutusten sisältö suunnitellaan yhdessä osastojen kanssa työtehtävien ja tarpeiden pohjalta.

Turvakieltoasiakkaiden tietojen käsittelystä työeläkeasioiden toimeenpanon tehtävissä tullaan tekemään vaikutustenarviointi. Arvioinnin lopputuloksella on mahdollisesti vaikutusta turvakieltoasiakkaiden tietojen käsittelyyn ja luovuttamiseen. Nykyisellään Eläketurvakeskus ei käsittele eikä talleta rekistereihinsä turvakielton alaisia osoite- ja kotipaikkatietoja.

7.2 Työeläkealan yhteisten tietojärjestelmien kehittämistarpeet

Eläketurvakeskus on koontanut ja arvioinut työeläkelaitosten ja Arekin kanssa henkilötunnuksen uudistamisen (Hetu-hankkeen) ja digitaalisen henkilöllisyyden (digi-ID-hankkeen) vaikutuksia koko työeläkejärjestelmän osalta ja osallistunut aktiivisesti Valtiovarainministeriön Hetu-työryhmiin. Henkilötunnuksen uusien välimerkkien vaatimat muutostyöt tietojärjestelmiin ovat käynnissä. Tulevina vuosina Hetu-uudistuksen jatkotyöt ja muut käynnissä olevat hankkeet aiheuttavat muutostarpeita tietojärjestelmiin.

Uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (ns. asiakastietolaki) on vahvistettu 14.4.2023 ja tulee voimaan 1.1.2024. Lain perusteella potilastietoja voidaan välittää sähköisesti Kanta-arkistosta Eläketurvakeskukselle ja työeläkelaitoksille työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutusasioiden ratkaisua varten. Sähköinen potilastietojen välittäminen työeläkealalle alkaa aikaisintaan vuoden 2024 lopulla

Lisäksi on selvitetty edellytyksiä siirtyä sähköisen työeläkeotteen ensisijaiseen käyttöön. Asiasta on tehty lainmuutosesitys sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

Eläketurvakeskus on ollut mukana vaikuttamassa automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön valmisteluun. Muutokset hallintolakiin ja tiedonhallintalakiin tulevat voimaan 1.5.2023, siirtymäaika muutosten toteuttamiseksi on 18 kuukautta. Eläketurvakeskus on mukana Tiedonhallintalautakunnan jaostossa, jonka tehtävänä on valmistella hyviin käytäntöihin perustuvia suosituksia lain vaatimusten toteuttamiseksi.